

Posudek na disertační práci PhDr. Marie Farkové Adolescenti s mentálním postižením v dětských domovech a dětských domovech se školou na cestě k dospělosti.

Předložená disertační práce se zabývá tématem nesporně zajímavým a společensky závažným.

M. Farková se při jeho zpracování opírá o úctyhodný seznam domácí i zahraniční literatury, využívá i relevantní dokumenty a statistiky. Těžiště práce významem i rozsahem pak tvoří její vlastní empirické šetření, jehož zjištění autorka soustavně konfrontuje i s dalšími výzkumnými zdroji.

Ke zvolené problematice M. Farková přistupuje soustavně a programově interdisciplinárně. I když hlavními úhly analýzy jsou pohledy psychologických disciplín a pedagogiky, velmi výrazně jsou zastoupeny přístupy sociologické, poznatky lékařských věd, ale i hlediska filosofická. Autorka má rovněž pečlivě prostudovány příslušné metodologické principy a postupy.

Nepřehlédnutelná je ve zpracování i letitá klinická, poradenská a pedagogická praxe autorky.

Práce je věcně dobře strukturována, teoretická a empirická část jsou řadou vazeb logicky propojeny. V teoretické části založené především na literatuře jsou přehledně a stručně popsány základní charakteristiky, specifika a problémy adolescence a mentálního postižení. Těžiště práce pak zřetelně tkví v metodologických i meritorních kapitolách výzkumné části. Koneckonců metodologie, výsledky i diskuse k nim a závěr vychází především z autorčina výzkumu.

Teoretická část není pouhým popisem a přehledem, ale je provázena akcentem na interdisciplinaritu, diskusi a hledání vlastního hlediska autorky.

Jako sociolog orientovaný na problémy výchovy oceňuji i fakt, že autorka podchycuje a diskutuje i širší sociální kontexty a problémy svého tématu v české společnosti (postoje oficiálních míst, přístup a následně proměny v oblasti péče o mentálně postižené, situaci v rodinách ad.). Škoda, že přece jen chybí hlubší vymezení sociologických přístupů k deviaci a rizikovému chování i zohlednění hledisek makrosociálních a zejména kulturních dopadů tzv. druhé fáze (pozdní)

straně druhé. Čtenář se tak i čtivou formou seznamuje s tímto obrazem a poctivou snahou autorky o seriózní výklad tohoto obrazu. Jedinou otázkou bych uvedl v tom smyslu, že v některých pasážích není zcela zřejmé, která zjištění a výklad jsou společné obyvatelům dětských domovů obecně a co platí a je specifické jen pro jejich podskupinu mentálně postižených.

Po formální stránce je třeba ocenit dobrou jazykovou úroveň práce, přehlednost výkladu včetně účelného shrnutí u každé kapitoly, precizní systém odkazů, účelné a kvalitní přílohy.

Předložený text splňuje po meritorní, metodologické i formální stránce požadavky kladené na práci disertační.

Doporučuji práci k obhajobě.

Doc. PhDr. Radomír Havlík, CSc.

Praha 16. července 2015